

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-15>

УДК 339.543:327

Полякова Юлія Володимирівна

доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародних економічних відносин,
Львівський торговельно-економічний університет;
старший науковий співробітник,
Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього
Національної академії наук України»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8073-6186>

Миронова Мар'яна Ігорівна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Львівський торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1438-4394>

Яремко Лариса Адольфівна

доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародних економічних відносин,
Львівський торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4258-1195>

Yuliia Poliakova

Lviv University of Trade and Economics;
State Institution "Institute of Regional Research
named after M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine"

Mariana Myronova, Larysa Yaremko

Lviv University of Trade and Economics

**СВІТОВИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ
ЯК СКЛАДОВОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇНИ****WORLD EXPERIENCE IN FORMING CUSTOMS POLICY
AS A COMPONENT OF A COUNTRY'S FOREIGN POLICY**

Анотація. У статті досліджено міжнародний досвід формування митної політики як важливого інструменту зовнішньоекономічної політики держави з акцентом на можливості його адаптації в Україні. Проаналізовано трансформацію митних інструментів під впливом глобалізації, цифровізації міжнародної торгівлі, воєнних викликів і процесів європейської інтеграції. Емпіричне дослідження базується на статистичних даних міжнародної торгівлі за 2015–2024 рр. та передбачає використання графічного аналізу і моделі множинної лінійної регресії для оцінювання впливу експорту, імпорту та тарифної ставки на динаміку ВВП. Результати свідчать про домінуючий вплив імпорту на економічну динаміку й обґрунтовують необхідність орієнтації митної політики на спрощення торгівлі, цифровізацію процедур і гармонізацію з міжнародними стандартами за умов трансформації глобальної торговельної системи.

Ключові слова: митна політика, зовнішня політика, номінальний ВВП, відкритість торгівлі, тарифна ставка.

Summary. The article examines international experience in shaping customs policy as an important instrument of foreign economic policy with particular emphasis on its relevance for Ukraine. The study analyzes the transformation of customs policy instruments under the influence of globalization, digitalization of international trade procedures, geopolitical instability and wartime disruptions affecting global supply chains and international economic relations. The empirical part of the research is based on international trade and macroeconomic statistics for the period 2015–2024. The methodological framework combines graphical analysis using scatter plots with a multiple linear regression model aimed at evaluating the influence of exports, imports and tariff rates on GDP dynamics. This approach allows identification of the relative contribution of key trade variables and assessment of the explanatory power of tariff instruments within the context of contemporary economic development. The study also includes a comparative analysis of customs policy reforms implemented in major global economies, including

the European Union, the United States, China and Canada. These cases illustrate different approaches to customs modernization, such as digital customs platforms, trade facilitation measures and risk-based control systems aimed at improving efficiency and transparency of customs administration. The econometric results indicate that imports represent the dominant factor influencing GDP dynamics, reflecting the structural importance of imported technologies, intermediate goods and capital equipment for economic development. At the same time tariff rates do not demonstrate statistically significant explanatory power, which supports the need to reorient customs policy priorities toward trade facilitation, digitalization of procedures and institutional modernization. The findings underscore the necessity for Ukraine to align its customs policy framework with modern international standards to enhance competitiveness and integration into global value chains.

Keywords: customs policy, foreign policy, nominal GDP, trade openness, tariff rate.

Постановка проблеми. Роль митної політики як складової зовнішньої політики посилюється за умов активізації зовнішньоекономічної діяльності, інтеграційних процесів та зростаючих безпекових викликів. Повномасштабне військове вторгнення Росії з лютого 2022 року поставило перед митною системою України безпрецедентні вимоги: окрім традиційних функцій адміністрування митних зборів і сприяння торгівлі, митні органи управляють потоками гуманітарної допомоги, стратегічного імпорту й озброєнь, одночасно взаємодіючи з партнерами з ЄС та Великої Британії у протидії обходу санкцій. Курс на євроінтеграцію – офіційно закріплений Угодою про асоціацію та прискорений наданням статусу кандидата у червні 2022 року – вимагає гармонізації митного законодавства з *acquis* ЄС, а Ініціатива Єврокомісії 2023 року щодо нової митної архітектури окреслює конкретний інституційний орієнтир для цієї трансформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Митним кодексом України визначено, що державна митна політика – це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів і забезпечення митної безпеки, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку й інтеграції економіки до світового господарства [4]. Разумова О. наголошує на важливості гармонізації митного законодавства із загальноприйнятими міжнародними стандартами та визначає систему принципів митної політики: верховенство права, законність, єдність митних режимів і митної території, прозорість [6]. Тімошенко Н., Дідик О. і Смоляр Л. фіксують адаптацію митної системи до умов воєнного стану, підкреслюючи її трансформацію у ключову ланку контролю за переміщенням стратегічних ресурсів [8]. Легеза Є. та Власенко Д. [2] розширюють концепцію митної функції, включаючи до неї сприяння відновленню економіки, підтримку наукомістких виробництв і гармонізацію митних зборів.

Взаємозв'язок між митною політикою та макроекономічними результатами активно досліджується в іноземній науковій літературі. Rodrik стверджує, що сучасні торговельні угоди вийшли далеко за межі тарифного зниження й охоплюють широке коло питань регулювання за межами

кордонів, що суттєво ускладнює їх економічне оцінювання [15]. Furceri D. et al., спираючись на панельні дані для 151 країни за 1963–2014 роки, встановлюють, що підвищення тарифів спричиняє статистично значуще зниження виробництва і продуктивності, тоді як ефект на торговельний баланс залишається обмеженим [12]. Hu Y. et al. аргументують, що спрощення митних процедур є одним із найефективніших чинників технологічного оновлення торгівлі в перехідних економіках [13]. Baldwin R. & Wyplosz C. показують, що митний союз ЄС слугував інструментом не лише лібералізації торгівлі, а й геополітичної консолідації [10].

Таким чином, нові умови та ризики обумовлюють для України важливість імплементації сучасних підходів до формування митної політики.

Мета статті полягає у аналізі світового досвіду формування митної політики як складової зовнішньої політики країн та виявленні основних тенденцій у модернізації митної служби в ЄС, Китаї, США та Канаді, а також формулюванні науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення митної політики України в контексті європейської інтеграції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна митна політика виконує п'ять взаємопов'язаних функцій: фіскальну – акумулювання митних платежів до державного бюджету; регуляторну – управління умовами доступу товарів на ринок; безпекову – протидія контрабанді, санкційному обходу та митним правопорушенням; інтеграційну – гармонізація із міжнародними стандартами та угодами; цифрову – впровадження AI-аналітики, єдиних вікон і попереднього декларування. У воєнних умовах на перший план вийшли безпекова та регуляторна функції: митна служба України стала ключовою ланкою контролю за імпортом озброєнь, енергоносіїв і гуманітарних вантажів [7; 9]. Водночас Легеза Є. та Власенко Д. [2] обґрунтовують трансформацію митних органів у суб'єктів сервісної функції держави, орієнтованих на активне сприяння відновленню економіки.

Ініціатива Єврокомісії 2023 року щодо нової митної архітектури ЄС передбачає комплексне оновлення трьох вимірів: правового – адаптацію митного законодавства до нових технологічних

і безпекових реалій; інституційного – заснування Митного органу ЄС як наднаціонального координаційного центру та Хабу митних даних; технологічного – інтеграцію штучного інтелекту й аналітики великих даних для виявлення незаконної торгівлі і прогнозування ризиків [5]. Реформа відображає фундаментальний концептуальний зсув: від митниці як адміністративної прикордонної функції до митниці як системи управління ризиками на основі даних.

Агентство митної та прикордонної охорони США (СВР) реалізує програму «Центри досконалості та експертизи» (СЕЕ), в якій обробка імпорту організована у віртуальних галузевих хабах. Roberts V. et al. оцінюють, що галузева спеціалізація СЕЕ скорочує рівень перевірки й адміністративні витрати для учасників програми із розрахунковою щорічною економією 7–18 млн дол. США [14]. Стратегія «21st Century Customs Framework» доповнює цей підхід: безперервний цифровий потік даних по всьому ланцюгу постачання, розширений обмін даними між СВР і торговельною спільнотою, підвищена прозорість завдяки технологіям розподіленого реєстру.

Китай після ратифікації Угоди СОТ про спрощення торгівлі (2015) розгорнув загальнонаціональну платформу Єдиного вікна, інтегрувавши 25 міністерств. Результат – скорочення обсягу даних, необхідних для міжнародної торгівлі, з 11 500 до 4 401 позицій (–61,7 %), а кількості документів – з 89 до 52 [14]. Рейтинг Китаю за показником «Торгівля через кордони» Світового банку покращився з 97-го місця у 2017 р. до 56-го у 2019 р. Поетапна, пілотна модель впровадження – спочатку у Шанхайській ВЕЗ – є практичним дороговказом для України з її бюджетними обмеженнями.

Канадська модель базується на управлінні ризиками та культурі дотримання вимог: програма Customs Self-Assessment надає верифікованим імпортерам спрощений режим оформлення, а Partners in Protection залучає бізнес до виявлення загроз безпеці ланцюгу постачань [3]. Ключовий принцип – вибірковість і профілювання ризиків –

дозволяють концентрувати ресурси контролю на справді підозрілих вантажах, перетворюючи митницю з адміністративного навантаження на фактор конкурентоспроможності. У таблиці 1 підсумовано основні особливості кожної розглянутої моделі країни.

Шлях України до модернізації митної служби – це не вибір між цими моделями, а послідовний синтез: негайне приведення її відповідно до правових стандартів ЄС, залучення середньострокових інвестицій у внутрішню платформу «єдиного вікна» на основі китайського й американського досвіду, а також довгостроковий розвиток екосистеми надійних торговців за зразком канадської практики.

Кількісна частина дослідження базується на щорічних даних по Україні за 2015–2024 роки. Набір даних охоплює чотири ключові показники: обсяг експорту (млн дол. США), обсяг імпорту (млн дол. США), номінальний ВВП (млн дол. США) та середньозважену тарифну ставку (%). Як похідні показники додатково розраховано торговельний баланс і коефіцієнт відкритості торгівлі. Зведені дані наведено в таблиці 2.

З наведених даних впливає кілька структурних спостережень, що формують аналітичну основу подальшого моделювання. Торговельний баланс погіршувався безперервно – від майже нульового рівня у 2015 році (–39,5 млн дол. США) до глибокого дефіциту у –1 450,0 млн дол. США у 2024-му, що обумовлено насамперед різким зростанням воєнного імпорту озброєння, енергоносіїв і гуманітарних товарів. Номінальний ВВП зріс із 1 979,5 млн дол. США до 8 905,0 млн дол. США, однак значна частина приросту після 2022 року має номінальний, а не реальний характер – вона відображає інфляційну динаміку й ефекти знецінення гривні. Тарифна ставка залишалася низькою і відносно стабільною (1,56–2,46 % у переважній більшості спостережень), якщо не рахувати аномального стрибка до 5,33 % у 2019 році.

Попередньою до регресійного аналізу є графічна діагностика структури даних. Чотири діаграми розсіювання, описані нижче, слугують

Таблиця 1 – Порівняльний огляд підходів до модернізації митної служби

Країна / регіон	Ключова особливість моделі	Основний інструмент	Актуальність для України
Європейський союз	Наднаціональне управління; Митний центр даних	Митна служба ЄС (2023)	Інституційна адаптація для вступу до ЄС
Сполучені Штати Америки	Галузева експертиза; цифрові дані до прибуття	21CCF	Обробка на основі ризиків; ефективність правозастосування
Китай	Масштабна цифрова інтеграція; єдине вікно	Національне єдине вікно (2016)	Поетапна цифрова модернізація в умовах обмежених ресурсів
Канада	Культура дотримання вимог надійними торговцями	CSA; Партнери в захисті	Формування культури дотримання вимог у післявоєнний період

Джерело: складено авторами

Таблиця 2 – Ключові показники зовнішньої торгівлі та макроекономічного середовища України, 2015–2024 рр.

Рік	Експорт (млн дол. США)	Імпорт (млн дол. США)	Номинальний ВВП (млн дол. США)	Тарифна ставка (%)	Торговельний баланс (млн дол. США)	Відкритість торгівлі (%)
2015	1 044,5	1 084,0	1 979,5	1,93	-39,5	107,5
2016	1 174,6	1 323,1	2 383,2	2,46	-148,5	104,8
2017	1 430,2	1 618,7	2 982,9	1,90	-188,5	102,2
2018	1 608,9	1 914,9	3 558,7	1,56	-306,0	99,0
2019	1 636,4	1 947,6	3 974,6	5,33	-311,2	90,2
2020	1 637,4	1 681,5	4 194,1	1,67	-44,1	79,1
2021	2 224,7	2 286,1	4 363,6	1,71	-61,4	103,4
2022	1 840,6	2 712,3	3 865,8	1,86	-871,7	117,8
2023	1 868,9	3 237,0	5 518,1	1,85	-1 368,1	92,5
2024	2 252,4	3 702,4	8 905,0	1,60	-1 450,0	66,9

Джерело: складено авторами на основі даних [1; 16]

підґрунтям для вибору специфікації моделі та інтерпретації її результатів – відповідно до стандартної економетричної практики візуальної перевірки нелінійності, викидів і структурних зламів до накладання параметричних обмежень.

Перша діаграма (ВВП–Експорт, рис. 1) демонструє виражену нелінійність: у 2015–2021 рр. зростання експорту з 1 044,5 до 2 224,7 млн дол. США супроводжувалося пропорційним збільшенням ВВП, однак після 2022 р. зв'язок розривається – ВВП стрімко зріс до 8 905,0 млн дол. США переважно через зовнішнє фінансування й інфляційну динаміку, тоді як експорт лише помірно відновився до 2 252,4 млн дол. США. Поліноміальна лінія тренду другого ступеня ($r = 0,814$, $p = 0,004$) коректно відображає обидва структурні режим.

Друга діаграма (ВВП–Імпорт, рис. 2) виявляє найсильнішу в наборі даних і структурно стійку позитивну асоціацію: $r = 0,902$ ($p < 0,001$). Зв'язок

зберігається як у довоєнний, так і у воєнний підперіод, відображаючи роль критичного імпорту – озброєнь, палива, ліків, матеріалів відбудови – як виробничого ресурсу, а не лише джерела попиту. Проста регресія підтверджує $R^2 = 0,814$ ($p < 0,001$); лінійна лінія тренду є статистично й теоретично обґрунтованим вибором. Цей результат безпосередньо вмотивовує включення імпорту до регресійної моделі як основного регресора і узгоджується з міжкраїновими даними [12] про тісний взаємозв'язок торговельних потоків і внутрішнього виробництва за умов зовнішніх фінансових шоків.

Третя діаграма (Відкритість торгівлі–Рік, рис. 3) фіксує немонотонну дугу: поступове зниження з 107,5 % у 2015 р. до 79,1 % у 2020 р., відновлення до 117,8 % у 2022 р. внаслідок воєнного сплеску імпорту, і різке падіння до 66,9 % у 2024 р., оскільки номінальний ВВП зростав швидше за

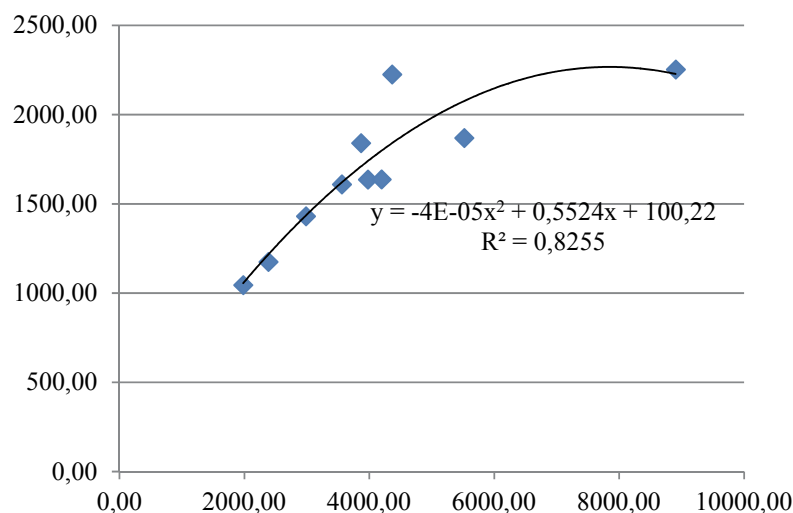
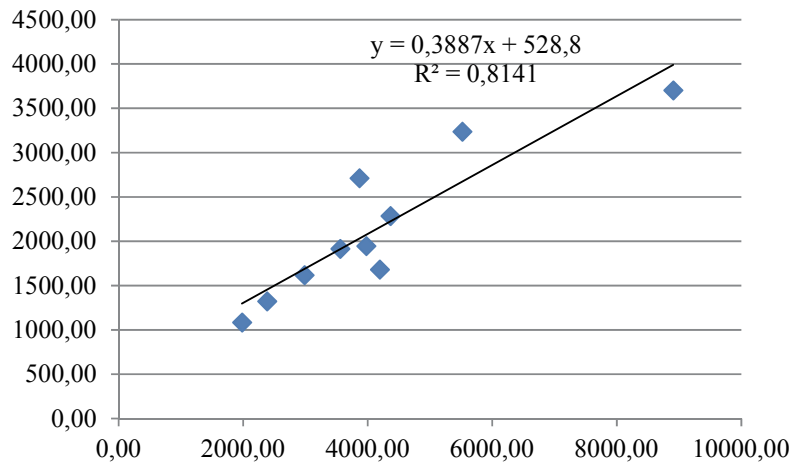

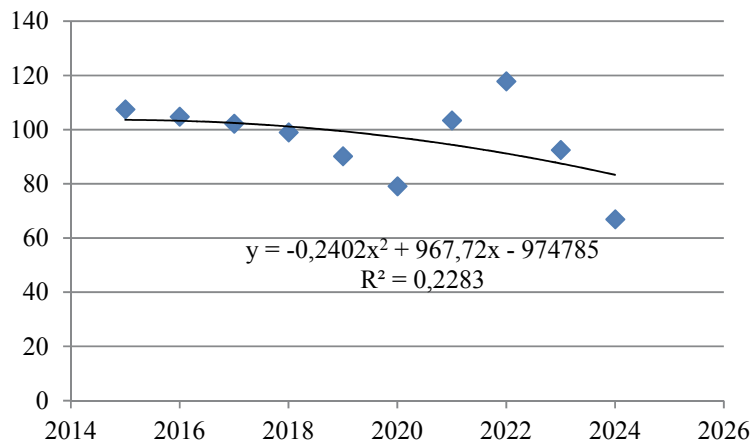
Рисунок 1 – Діаграма розсіювання номінальний ВВП – обсяг експорту

Джерело: побудовано авторами за даними [1; 16]

Рисунок 2 – Діаграма розсіювання номінальний ВВП – обсяг імпорту

Джерело: побудовано авторами за даними [1; 16]

Рисунок 3 – Діаграма розсіювання відкритість торгівлі–рік

Джерело: побудовано авторами за даними [1;16]

торговельні потоки. Лінійна апроксимація демонструє статистично слабкий зв'язок ($r = -0,462$; $p = 0,179$). Натомість поліноміальна крива другого ступеня точніше відображає структурну динаміку показника і свідчить про тривожну тенденцію: у реальному вимірі рівень торговельної інтеграції України поступово знижується. Така динаміка може мати негативні наслідки для довгострокового зростання продуктивності, тому важливим інструментом її стримування є полегшення торгівлі через модернізацію митної системи [13].

Четверта діаграма (Торговельний баланс–Тарифна ставка, рис. 4) є аналітично найбільш показовою у своїй однозначності: $r = 0,159$ ($p = 0,661$), лінія тренду є майже горизонтальною. Баланс погіршувався з $-39,5$ до $-1\ 450,0$ млн дол. США практично незалежно від тарифної ставки, яка дев'ять із десяти років

утримувалася в діапазоні 1,56–2,46 %. Особливо промовистим є 2019 р.: потрійний стрибок тарифу не лишив жодного сліду на балансовій траєкторії, підтверджуючи теоретичний висновок про визначальну роль тотожності заощаджень та інвестицій, а не рівня тарифів, у формуванні торговельного балансу [11].

Спираючись на ці біваріантні залежності, побудовано модель множинної лінійної регресії з номінальним ВВП як залежною змінною та трьома регресорами – обсягами експорту, імпорту й середньозваженою тарифною ставкою:

$$\text{ВВП} = \beta_0 + \beta_1 \times \text{Експорт} + \beta_2 \times \text{Імпорт} + \beta_3 \times \text{Тариф} + \varepsilon \quad (1)$$

де ВВП – номінальний ВВП (млн дол. США), Експорт і Імпорт – річні обсяги торговельних потоків (млн дол. США), Тариф – середньозва-

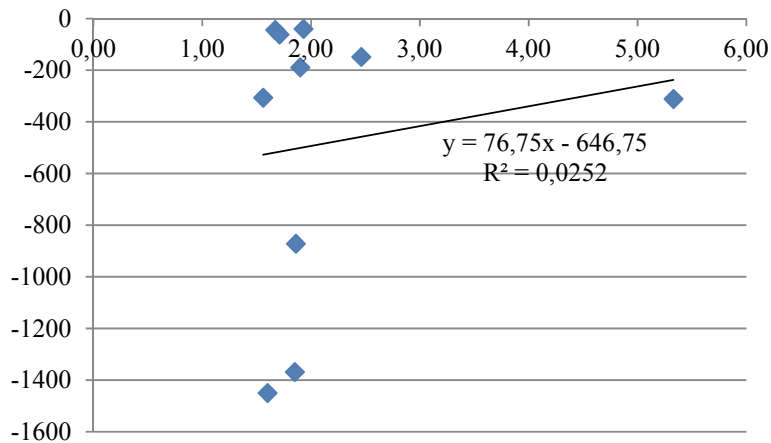

Рисунок 4 – Діаграма розсіювання торговельний баланс – тарифна ставка

Джерело: побудовано авторами за даними [1; 16]

жена тарифна ставка (%), ε – стохастична складова помилки. Всі три регресори включено до повної специфікації, щоб кожен коефіцієнт оцінювався за вирахуванням впливу двох інших змінних – відповідно до принципу парціального контролю. Для оцінювання мультиколінеарності обчислено показники фактору інфляції дисперсії (*VIF*): *VIF*(Експорт) = 3,497, *VIF*(Імпорт) = 3,515, *VIF*(Тариф) = 1,036 – всі значно нижчі за загальноприйнятий поріг 10, що виключає мультиколінеарність як загрозу надійності оцінок. Результати оцінювання методом МНК наведено в таблиці 3.

$$R^2 = 0,824$$

Модель пояснює 82,4 % загальної дисперсії номінального ВВП ($R^2 = 0,824$), а F-статистика 9,347 ($p = 0,011$) підтверджує сукупну значущість специфікації.

Домінуючим у моделі є коефіцієнт при імпорті ($\beta_2 = 1,743$, $r = 0,690$, $p = 0,058$): кожен додатковий 1 млн дол. США імпорту асоціюється з $\approx 1,74$ млн дол. США номінального ВВП за контрольованих інших змінних. Те, що коефіцієнт перевищує одиницю, пояснюється не артефактом, а структурною роллю імпорту у війсьній економіці: паливо для електростанцій, комплектуючі для промисловості, озброєння для інституційної стабільності – це виробничі ресурси пропозиції, а не пасивний відтік попиту [10]. Коефіцієнт

при експорті ($\beta_1 = 0,897$, $p = 0,590$) є позитивним, але незначущим – результат структурного пригнічення 2022–2024 рр. через руйнування портів, втрату виробничих потужностей на окупованих територіях і воєнне відволікання транспортної логістики. Коефіцієнт при тарифі ($\beta_3 = 26,010$, $p = 0,934$, частковий $r = 0,035$) є повністю незначущим, причому *VIF* = 1,036 виключає мультиколінеарність як пояснення; результат підтверджує, що тарифне калібрування не є дієвим важелем ні для ВВП, ні для торговельного балансу, узгоджуючись із міжкраїновими даними [11].

Сукупність результатів порівняльного аналізу та кількісного моделювання обґрунтовує взаємопов'язану систему рекомендацій. Оскільки імпорт є домінуючим чинником динаміки номінального ВВП ($\beta_2 = 1,743$, $p = 0,058$), будь-які тарифні чи адміністративні обмеження критичного імпорту несуть прямий ризик депресії ВВП – ризик, підтверджений і міжкраїною панеллю [11; 13], і логікою воєнної та відновлювальної економіки. Збереження низьких середніх тарифних ставок при застосуванні нетарифних інструментів там, де легітимний захист є необхідним, лишається пріоритетом.

Стійка спадна тенденція торговельної відкритості – з 107,5 % у 2015 р. до 66,9 % у 2024-му – є структурним викликом, якому модернізація

Таблиця 3 – Результати множинної регресії: детермінанти номінального ВВП України (2015–2024)

Змінна	Коефіцієнт	Стандартна похибка	t-статистика	p-значення	Частковий r
Константа (β_0)	-1 131,91	1 787,95	-0,633	0,550	–
Експорт (β_1)	0,897	1,575	0,569	0,590	0,226
Імпорт (β_2)	1,743	0,746	2,337	0,058	0,690
Тариф (β_3)	26,010	299,997	0,087	0,934	0,035

Джерело: складено авторами

митної системи може безпосередньо протидіяти. Спрощення процедур, скорочення часу оформлення та гармонізація документарних вимог – ідентифіковані Hu et al. [13] як найефективніші важелі технологічного оновлення торгівлі – знизять вартість транскордонних операцій і сприятимуть реінтеграції у ланцюги доданої вартості ЄС. Паралельно Україна має прискорити приведення митної системи відповідно до нової архітектури ЄС: підготовку до інтеграції в Хаб митних даних, взаємодію з майбутнім Митним органом ЄС і поетапне впровадження платформи Єдиного вікна за китайською моделлю пілотного розгортання. Запровадження ризик-орієнтованої моделі за зразком канадських програм CSA та Partners in Protection, підкріпленої профілюванням ризиків на основі штучного інтелекту, дозволить одночасно підвищити ефективність контролю й полегшити оформлення для сумлінних трейдерів.

Висновки. Дослідження встановило, що митна політика відіграє багатогранну роль у зовнішньоекономічній стратегії України, виступаючи одночасно фіскальним інструментом, регулятором торгівлі, механізмом безпеки й інтеграційним чинником. Порівняльний аналіз свідчить про конвергенцію провідних митних систем – ЄС, США,

Китаю та Канади – до архітектур управління ризиками, орієнтованих на дані та заснованих на попередньому декларуванні. Україна має інкорпорувати ці підходи до своєї повоєнної програми модернізації у трьох вимірах: правовому (гармонізація з *acquis* ЄС), інституційному (підготовка до Митного органу ЄС) і технологічному (Єдине вікно, AI-профілювання ризиків).

Кількісний аналіз за 2015–2024 роки підтверджує, що повна регресійна модель ($R^2 = 0,824$, $p = 0,011$) пояснює понад 82 % дисперсії номінального ВВП. Імпорт є домінуючим чинником ($\beta_2 = 1,743$, $p = 0,058$, частковий $r = 0,690$), що відображає структурну роль зовнішньофінансованого критичного імпорту в підтриманні економічної активності за умов збройного конфлікту. Експорт ($\beta_1 = 0,897$, $p = 0,590$) статистично незначущий унаслідок задокументованого структурного пригнічення 2022–2024 рр. Тарифна ставка ($\beta_3 = 26,010$, $p = 0,934$, частковий $r = 0,035$) позбавлена пояснювальної сили, підтверджуючи й результати діаграм розсіювання, і міжкраїнові дані. Систематичне зниження торговельної відкритості з 107,5 % до 66,9 % – це середньострокова структурна проблема, яку митна модернізація через спрощення, цифровізацію і гармонізацію зі стандартами ЄС є здатною вирішити.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України. Зовнішньоекономічна діяльність: статистична інформація. URL: <https://stat.gov.ua/uk/topics/zovnishnoekonomichna-diyalnist> (дата звернення: 15.02.2026).
2. Лебеза Є. О., Власенко Д. О. Стівідношення правових категорій «державна митна політика», «митні органи» та «сервісна функція». *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2023. № 10. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-10-01-04>
3. Лемеха Р. І., Тильчик В. В. Адміністративно-правове регулювання митних режимів у Канаді: позитивний досвід для України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2020. № 47. Т. 1. С. 112–116. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2020.47-1.24>
4. Митний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 15.02.2026).
5. Петрова І. П. Митна реформа Європейського Союзу: досвід, корисний для України на шляху до євроінтеграції. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 3. Ч. 3. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.54>
6. Разумова О. І. Митна політика в контексті формування та реалізації митного законодавства України. *Право і суспільство*. 2019. № 2. Ч. 2. С. 121–125. URL: <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/29844> (дата звернення: 15.02.2026).
7. Резнік Н., Боровик Т. Митна справа та митна політика держави. *Молодий вчений*. 2022. № 9 (109). С. 162–165. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-9-109-34>
8. Тимошенко Н., Дідик О., Смоляр Л. Митна політика України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-56>
9. Яромій І. В. Принципи реалізації державної митної політики. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 4 (86). С. 227–232. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.4.37>
10. Baldwin R., Wyplosz C. *The Economics of European Integration*. 6th ed. McGraw-Hill Education, 2020.
11. Furceri D., Hannan S. A., Ostry J. D., Rose A. K. Are Tariffs Bad for Growth? Yes, Say Five Decades of Data from 150 Countries. *Journal of Policy Modeling*. 2020. Vol. 42. Issue 4. P. 850–859. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jpolmod.2020.03.009>
12. Furceri D., Hannan S. A., Ostry J. D., Rose A. K. The Macroeconomy after Tariffs. *The World Bank Economic Review*. 2022. Vol. 36. Issue 2. P. 361–381. DOI: <https://doi.org/10.1596/40906>
13. Hu Y., Jiang M., Sun S., Dai Y. Does Trade Facilitation Promote Export Technological Sophistication? Evidence from the European Transition Countries. *SAGE Open*. 2022. Vol. 12 (2). DOI: <https://doi.org/10.1177/21582440221106675>
14. Roberts B., Prager F., Baschnagel C., Rose A., Shears B. The Economic Benefits of Trade Facilitation: U.S. CBP's Centers of Excellence and Expertise. *The World Economy*. 2021. Vol. 44. Issue 2. P. 346–366. DOI: <https://doi.org/10.1111/twec.13009>

15. Rodrik D. What do Trade Agreements Really Do? *Journal of Economic Perspectives*. 2018. Vol. 32. No. 2. P. 73–90. DOI: <https://doi.org/10.1257/jep.32.2.73>
16. Ukraine – Tariff Rate, Applied, Weighted Mean, All Products. *Trading Economics*. URL: <https://tradingeconomics.com/ukraine/tariff-rate-applied-weighted-mean-all-products-percent-wb-data.html> (дата звернення: 15.02.2026).

References:

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Zovnishnoekonomichna diialnist: statystychna informatsiia [Foreign economic activity: statistical information]. Available at: <https://stat.gov.ua/uk/topics/zovnishnoekonomichna-diialnist> (in Ukrainian)
2. Leheza Ye. O., Vlasenko D. O. (2023) Spivvidnoshennia pravovykh katehoriï "derzhavna mytna polityka", "mytni orhany" ta "servisna funktsiia" [The correlation of legal categories "state customs policy", "customs authorities" and "service function"]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: pravo, publichne upravlinnia ta administruvannia – Problems of modern transformations. Series: law, public management and administration*, vol. 10. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-10-01-04> (in Ukrainian)
3. Lemekha R. I., Tylchuk V. V. (2020) Administratyvno-pravove rehuliuвання mytnykh rezhymiv u Kanadi: pozytyvnyi dosvid dlia Ukrainy [Administrative and legal regulation of customs regimes in Canada: positive experience for Ukraine]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Yurysprudentsiia – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence*, vol. 47, part 1, pp. 112–116. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2020.47-1.24> (in Ukrainian)
4. Mytnyi kodeks Ukrainy [Customs Code of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (in Ukrainian)
5. Petrova I. P. (2025) Mytna reforma Yevropeiskoho Soiuzu: dosvid, korysnyi dlia Ukrainy na shliakhu do Yevrointehratsii [Customs reform of the European Union: experience useful for Ukraine on the path to European integration]. *Elektronne naukove vydannia "Analitichno-porivnialne pravoznavstvo" – Electronic scientific publication "Analytical and comparative law"*, vol. 3, part 3. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.54> (in Ukrainian)
6. Razumova O. I. (2019) Mytna polityka v konteksti formuvannia ta realizatsii mytnoho zakonodavstva Ukrainy [Customs policy in the context of the formation and implementation of customs legislation of Ukraine]. *Pravo i suspilstvo – Law and society*, vol. 2, part 2, pp. 121–125. Available at: <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/29844> (in Ukrainian)
7. Reznik N., Borovyk T. (2022) Mytna sprava ta mytna polityka derzhavy [Customs and customs policy of the state]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, vol. 9 (109), pp. 162–165. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-9-109-34> (in Ukrainian)
8. Timoshenko N., Didyk O., Smoliar L. (2024) Mytna polityka Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Customs policy of Ukraine under martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-56> (in Ukrainian)
9. Yaromii I. V. (2024) Pryntsypy realizatsii derzhavnoi mytnoi polityky [Principles of implementation of state customs policy]. *Derzhava ta rehiony. Serii: Pravo – State and regions. Series: Law*, vol. 4 (86), pp. 227–232. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.4.37> (in Ukrainian)
10. Baldwin R., Wyplosz C. (2020) *The Economics of European Integration*. 6th ed. McGraw-Hill Education.
11. Furceri D., Hannan S. A., Ostry J. D., Rose A. K. (2020) Are tariffs bad for growth? Yes, say five decades of data from 150 countries. *Journal of Policy Modeling*, vol. 42 (4), pp. 850–859. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jpolmod.2020.03.009>
12. Furceri D., Hannan S. A., Ostry J. D., Rose A. K. (2022) The macroeconomy after tariffs. *The World Bank Economic Review*, vol. 36 (2), pp. 361–381. DOI: <https://doi.org/10.1596/40906>
13. Hu Y., Jiang M., Sun S., Dai Y. (2022) Does trade facilitation promote export technological sophistication? Evidence from the European transition countries. *SAGE Open*, vol. 12 (2). DOI: <https://doi.org/10.1177/21582440221106675>
14. Roberts B., Prager F., Baschnagel C., Rose A., Shears B. (2021) The economic benefits of trade facilitation: U.S. CBP's Centers of Excellence and Expertise. *The World Economy*, vol. 44 (2), pp. 346–366. DOI: <https://doi.org/10.1111/twec.13009>
15. Rodrik D. (2018) What do trade agreements really do? *Journal of Economic Perspectives*, vol. 32, no. 2, pp. 73–90. DOI: <https://doi.org/10.1257/jep.32.2.73>
16. Ukraine – Tariff Rate, Applied, Weighted Mean, All Products. *Trading Economics*. Available at: <https://tradingeconomics.com/ukraine/tariff-rate-applied-weighted-mean-all-products-percent-wb-data.html>

Дата надходження статті: 19.03.2026

Дата прийняття статті: 01.04.2026

Дата публікації статті: 16.04.2026